

شب خلیج فارس در مجله بخارا

هشتصدوپنجاهونهمین نشست از سلسله برنامه‌های «شب‌های بخارا» به گرآمدداشت خلیج فارس اختصاص یافته است. شب خلیج فارس امروز از ساعت ۱۷ در سالن خزر فرهنگسرای نیاوران برگزار خواهد شد. در این برنامه، عبدالمجید ارفع، پژوهشگر برجسته زبان‌های باستانی، احمد محیط طباطبایی، رئیس شورای بین‌المللی موزه‌های ایران و پژوهشگر میراث فرهنگی و علی دهباشی، مدیرمسئول مجله فرهنگی و هنری بخارا، سخنرانی خواهند کرد. بخش فیلم‌مستند «نام خلیج فارس» به کارگردانی ارد عطارپور از دیگر بخش‌های این برنامه است. این مستند با روایتی مستند و تاریخی به بررسی نام دیرین و اصالت خلیج فارس در متون کهن و اسناد بین‌المللی می‌پردازد. در این مستند اسناد و نقشه‌ها به خصوص سخنرانی‌های رهبران عرب درباره خلیج فارس بررسی شده‌اند. مستند خلیج فارس اولین بار در سال ۱۳۹۰ از تلویزیون پخش شده و در پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت در پخش مستند تاریخی به نمایش درآمده است.

وضع جرمه بر نمایش دخانیات در وی‌اودی‌ها

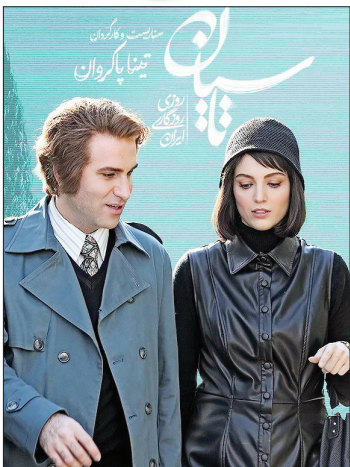
وزارت بهداشت درخواست جرمه ۲۱۰ میلیون تومانی به‌ازای هر ثانیه نمایش دخانیات در فیلم‌ها و سریال‌های شبکه نمایش خانگی را به ساترا داده است. رئیس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دخانیات وزارت بهداشت این خبر را داده و گفته، در نمایش صحنه‌های استعمال دخانیات در تولیدات نمایشی تخلفات گسترده‌ای صورت می‌گیرد و خواستار اعمال حداکثری جرمه قانونی به‌ازای هر ثانیه پخش این صحنه‌ها شد. آن‌طور که بهزاد ولی‌زاده بیان کرده، قانون کنترل دخانیات برای تبلیغ مستقیم یا غیرمستقیم دخانیات تا ۲۱۰ میلیون تومان جرمه در نظر گرفته است و قاضی دادگاه می‌تواند ضمن اعمال این جرمه، دستور توقف پخش آثار را نیز صادر کند. او توضیح داده که در جلسه با معاون ساترا، پیشنهاد اعمال حداکثر جرمه برای هر ثانیه نمایش تصویری مصرف دخانیات پذیرفته شده و مقرر شده است این محدودیت‌ها اجرایی شود.

اسکورسیزی دیگر سینمانمی‌رود

مارتین اسکورسیزی، کارگردان سرشناس سینما اعلام کرده که دیگر علاقه‌ای به تماشای فیلم در سالن سینما ندارد و دیگر به سینما نمی‌رود. او در گفت‌وگو با پیت تراورس، منتقد آمریکایی گفته که هنگام تماشای فیلم‌ها در سینما دیگر نمی‌تواند تمرکز کند و دلیل آن هم رفتار تماشاگران است که سروصدای زیادی ایجاد می‌کنند و لذت فیلم دیدن را از او می‌گیرند. اسکورسیزی توضیح داده که مزاحمت‌هایی مثل مکالمه با تلفن همراه، خروج برای خرید خوراکی و سروصدای زیاد، تمرکزش را به‌کلی از بین می‌برد. او با ناراحتی گفته: «دیگر نمی‌شود صدای بازیگرها را شنید.» اسکورسیزی هم‌اکنون چند پروژه در دست ساخت دارد، از جمله یک فیلم جنایی در هاوایی با بازی دواین جانسون و مستندی درباره پاپ فرانسیس فقیه. او تجربه تماشای فیلم در سالن سینما را بخشی جدایی‌ناپذیر از ذات سینما می‌داند و در سال‌های اخیر نیز از فضای سینمای معاصر و تأثیر مخرب پلتفرم‌های تجاری بر فرهنگ سینمایی بسیار انتقاد کرده است.

نمایش خانگی

نامعلوم در تولید سریال باعث توقیف این مجموعه شد. این سریال با دستور مقام قضایی پیش از پخش به محاق توقیف رفت. در آن زمان گفته می‌شد سرمایه‌گذار پر حاشیه سریال «شهرزاد» که درگیر یک پرونده اقتصادی بود، سرمایه ساخت «قورباغه» را تأمین کرده، اما این اثر در نهایت اوایل دی‌ماه ۹۹ از توقیف درآمد و منتشر شد. این درحالی بود که پیش از انتشار، بارها درباره پخش این سریال تبلیغات گسترده صورت گرفته و مقام‌های قضایی هم به این سریال و پلتفرم اخطار داده بود. نتیجه این توقیف و یدک کشیدن عنوان اولین سریال ناموا، باعث جذب مخاطبان زیادی برای این سریال شد، البته این مجموعه توقعات را برآورده کرد.

مجموعه «می‌خواهم زنده بمانم» یکی از محصولات پلتفرم فیلمی بود که پس از پخش چند قسمت دچار مشکل شد. در آن زمان معاونت اجتماعی ناجا از پلتفرم خواست تا سریال را متوقف کند؛ مسئله‌ای که علت آن هیچ‌وقت به‌صورت رسمی اعلام نشد، اما براساس شایعات و خبرهای غیررسمی، علت آن مخالفت این نهاد با بازنمایی کمیته انقلاب اسلامی در این سریال بود. در برخی رسانه‌های اینترنتی هم‌نشان دادن ضعف پلیس، علت این توقیف عنوان شده بود. در مدت ۴۸ ساعت توقیف این سریال، کارزارهای مختلفی برای لغو این توقیف در اینستاگرام به‌راه افتاد؛ کارزارهایی که نتیجه آن ترند شدن این مجموعه و بالا رفتن مخاطبان آن شد. بعد از کمتر از دو روز، مشکل این سریال حل شد و بدون هیچ مشکلی پخش آن با همان نگاه به کمیته انقلاب و پلیس ادامه پیدا کرد.

حجم سریال‌های تولیدی و کوچ هنرمندان سینما و تلویزیون به پلتفرم‌ها، اتفاقات دیگری هم رقم می‌زد؛ اتفاقاتی که دقیقاً از عدم نظارت مقتضی بر تولیدات نمایش خانگی حاصل می‌شد. وقتی ساترا مدعی نظارت بر آثار این پلتفرم‌ها بود، اما در مدت کوتاهی دو سریال با یک خط داستانی مشترک منتشر می‌شد، سوالات بی‌جوابی را برای مخاطبان و تولیدکنندگان سریال‌ها به وجود می‌آورد. مثلاً مجموعه «جبران» به کارگردانی حسن فتحی، بعد از کش و قوس‌های فراوانی که در زمینه توقیف ساخت و اخذ مجوز درباره آن وجود داشت و قبل از اینکه به انتشار برسد، مدام مدیریت فیلمیو درباره سنگ‌اندازی‌های ساترا در راستای تولید سریال صحبت می‌کرد. بالاخره بهمن‌ماه ۱۴۰۰ «جبران» منتشر شد. پنج‌ماه از انتشار سریال که گذشت، شکایت‌های مهرداد غفارزاده به نتیجه رسید و در پی یک دعوی حقوقی بر سر ادعایی مبنی بر سرقت ادبی، «جبران» توقیف شد. این سریال اواخر تیرماه ۱۴۰۱ پس از شکایت غفارزاده، نویسنده سریال «آهوی من مارال»، به مدت دو ماه در توقیف بود و پس از آن توانست با جلب رضایت مقام قضایی به چرخه پخش برگردد. سریال «جبران» نمونه‌ای بارز از عدم نظارت نهادهای مربوطه در محدوده قصه و فیلم‌نامه بود. اما وقتی از توقیف خارج شد، دیگر نهادهای درباره این موضوع پاسخگو نبود.

سریال‌های توقیفی ساترا

در مسیر توقیف سریال‌های نمایش خانگی گاهی اتفاقات عجیبی هم می‌افتد. مثلاً سریال «روزی روزگاری مریخ» ساخته پیمان قاسم‌خانی و محسن چگینی که در تابستان و پاییز ۱۴۰۱، به‌صورت مشترک در دو پلتفرم فیلمیو و ناموا منتشر می‌شد، پس از پخش اولین قسمت، با توقیفی کمتر از دو روز مواجه شد. اما دلیل

سریال‌های توقیفی از سوی نهادهای خارج از ساترا

شیوع بیماری کرونا و خانه‌نشینی مردم در سال ۱۳۹۹ باعث پیشرفت هرچه بیشتر شبکه‌های نمایش خانگی شد. در این میان رقابت میان پلتفرم‌ها بالا گرفت و تولیدات این بستر روز به روز افزایش پیدا کرد. این حجم تولیدات به دلیل اینکه نظارت‌های صداوسیما را نداشت و از طرفی زیر بار ممیزی‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم تا حدودی نمی‌رفت، برای دریافت مجوز با مشکل روبه‌رو بودند؛ مجوزی که در میان ساترا با وابستگی به صداوسیما و ارشاد سرگردان بود و هر بار با ساخت هر مجموعه باعث به‌وجود آمدن نزاعی میان این دو نهاد می‌شد. اما گاهی نهادهای خارج از این محدوده هم برای سریال‌ها ایجاد مشکل می‌کردند.

اگر بخواهیم به شروع راه‌اندازی پلتفرم‌ها و ساخت سریال‌های مستقل توسط آنها بپردازیم، باید سراغ اولین محصولات این شبکه‌ها برویم. سریالی مانند «قورباغه» ساخته هومن سیدی که اولین محصول تولیدشده توسط پلتفرم ناموا بود. این سریال پیش از این که منتشر شود، با حاشیه روبه‌رو شد. سرمایه‌گذاری‌های

حدود یک هفته از توقیف سریال «سووشون» و مسدود شدن پلتفرم ناموا می‌گذرد و هنوز درباره این سریال تعیین تکلیف نشده است. اما این اتفاق تنها یک

توقیف ساده نبود و تبعات بسیار زیادی به همراه داشت. از انتقادات گسترده درباره شرایط نمایش خانگی و نقدهایی که به ساختار ساترا به عنوان نهاد نظارت‌کننده این مجموعه‌ها فعالیت می‌کند، مشکل ساترا با محصولات نمایش خانگی تنها به این سریال و ماه‌های اخیر محدود نمی‌شود. از زمانی که پلتفرم‌های نمایش خانگی به شکل وی‌اودی یا شبکه‌های درخواست برخط پخش محصولات نمایشی در ایران شروع به فعالیت کردند، هر چند وقت یک‌بار حاشیه‌ای توسط این نهاد ایجاد می‌شود. در این میان افزایش بازدید از سریال‌های توقیف‌شده پس از رفع توقیف، ایجاد نوعی بدبینی در میان مخاطبان و منتقدان کرده که ممکن است این نوع از واکنش قهری با محصولات نمایش خانگی به نوعی راهی برای جذب مخاطب بیشتر باشد. نگاهی به سابقه توقیف سریال‌ها، این شک و نگاه دوگانه به موضوع توقیف را پررنگ‌تر می‌کند.

سوسن سیرجانی
خبرنگار گروه فرهنگ

تنظیم مقررات یا ارباب مقطعی؟

نگاهی به توقیف سریال‌های شبکه‌نمایش خانگی که تاکنون سرنوشت همگی شان منتج به پخش شده است

